

פרי קודש היולאים

לעילוי נשמת
הרה"ח אהרן ב"ר דוד
ברויער ז"ל חתן הג"ר
יהודא מאיר קרויס זצ"ל בן
הג"ר בנימין זאב קראוס
זצ"ל אב"ד דעברצין
חתן רבינו הגה"ק זצ"ל
נלב"ע ג' שבט תשפ"ג
תנצב"ה

פר' בשלח תשפ"ג

בס"ד, גליון מס' 48

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק היולל זצ"ל
אברק"ק סארעגען זי"ע

פר' בשלח

על ידי מסירות נפש מתעלה האדם יותר

ויסע מלאך האלקים החלף לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם

(שמות יד, יט)

ובאו "ביבשה". וזה הי' להם מסירות נפש לעשות רצון הבורא, כמו שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה (שמות יד, טו) "דבר אל בני ישראל ויסעו וגו'".

וזהוהו שאמר השי"ת למלאכי השרת "מעשה ידי טובעין ביים" והיינו ישראל¹ שנכנסו לים במסירות נפש, ואתם אומרים שירה - בתמיהה. אלא קודם יאמרו הם שירה כי הם חביבין מכם מצד מסירות נפשם.

וזהו שאמר הכתוב "ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל", שהמלאכים שהם נעלים ורוחניים מבני האדם, "וילך מאחריהם", כי בני ישראל נתעלו במדרגתם יותר ממלאכי השרת, מצד מסירות נפשם לעשות רצון קונם. (ח"א קעו)

אמרו חז"ל (מגילה י, ב) "בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה לפני".

והנה אמרו חז"ל (חולין צא, ב) "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת וכו'", והטעם לפי שהם בעלי חומר חומד ומתאוה, ומשברים תאוותם למסור נפשם ואת כל אשר להם עבור שמו הגדול, מה שאין כן המלאכים שאינם בעלי חומר. ולכן גדולים ישראל וחביבים יותר ממלאכי השרת.

וכן הי' גם כאן שבני ישראל הלכו "בתוך הים ביבשה" (שמות יד, כב), ואמרו חז"ל (שמות רבה כא, י) שבתחילה באו "בתוך הים" שלא נקרע להם הים עד שבאו המים עד חוטמן, ורק אחר כך נבקע הים

אף בדיני ממונות של התורה"ק יש יסודות גדולים וסודות פנימיים

שם שם לו חק ומשפט

(שמות טו, כה)

אלא שאת זה בא הקב"ה ללמד לבני ישראל עוד קודם מתן תורה במרה, שאף דיני ממונות של התורה הקדושה כמו כל המצוות, יש בהם יסודות גדולים וסודות התורה וכוונות פנימיות ואינן תלויים במקום ובזמן.

וזהו הרמז "שם שם לו חוק ומשפט" שלימדם שאף המשפט הוא כחוק כפרה אדומה וכשבת. ולכן כתיב לקמן בפר' משפטים "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" ופירש רש"י "ולא לפני עכו"ם" שאסור להתדיין בערכאות, כי כל דיני התורה ואף דיני ממונות בכלל, הם קדושים ונעלים כמו פרה ושבת.

פירש רש"י, "במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין".

נראה לפרש דהנה פרשת פרה אדומה יש בה יסוד גדול, שהוא חוק בלי טעם ואנו מקיימים המצווה מפני שכך צווה הקב"ה, ואנו יודעים שיש בזה כוונות עמוקות וסודות גדולים. גם מצות השבת יסוד גדול היא כי היא הראי' שהקב"ה ברא את העולם והוא ראשון והוא אחרון. אבל דינים לכאורה אף אומות העולם חוקקים להם דינים לפי הענין והזמן וצורך השעה והשוק, ואם כן למה נתן להם דינים הרי יכלו לחוקק לעצמם כמו אומות העולם.

בשבת קודש הי' במן תוספת טעם רוחני

ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה

(שמות טז, כב)

וצריך לומר דבשבת שהוא מעין עולם הבא רוחני ונעלה, גם במאכלים היו יכולים להרגיש טעם רוחני נעלה מעין עולם הבא. וזהו ש"נשתנה המן לשבח בריחו וטעמו", דאף כל הטעמים הגשמיים

פירש רש"י "אותו היום נשתנה לשבח בריחו וטעמו", ויש לדקדק שהרי במן הי' כל אחד מישראל טועם כל מה שהי' רוצה (שמות רבה כה, א) ומה יכול להיות טעם משונה בשבת.

¹ א"ה. יש להאיר דחידוש רבינו הגה"ק זצ"ל ש"מעשי ידי" היינו בני ישראל ולא כמו שרגילין לפרש דקאי על המצריים, עולה בקנה אחד עם מאמר חז"ל בשמות רבה (כג, ז) "אמר רבי יוחנן בקשו המלאכים לומר שירה באותו הלילה שעברו ישראל את הים ולא הניחם הקב"ה, אמר להם לגיונותי נתונין בצרה ואתם אומרים לפני שירה".

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָגִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עַמְלֵק

(שמות יז, יא)

ישראל אבל אם ח"ו אין נשמעים לו ה' ההפך. וזה הרמז "והיה כאשר ירים משה ידו" שעל ידי שהרים ידו היו ישראל מסתכלים כלפי מעלה כלומר שהי' מצליח לפעול על ישראל, היו נוצחים. כי גדולת משה תלויה בבני ישראל.

(ח"א קפט)

אמרו חז"ל (ראש השנה כט, א) "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים וכו'". יש לפרש כי כל זמן שישראל היו נשמעים למשה הרי שגבר

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבנו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"

חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

החיפוש אחר מקום קברו של יוסף היה חלק מקיום השבועה

'ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר' וגו'

(שמות יג, ט)

הפחות היו צריכים להעמיד ממוקצתם שיעסקו גם בעצמות יוסף, כדי לקיים את השבועה, כי השבע השביע את בני ישראל וגו' והעליתם את עצמותי מזה אתכם, ומוזה "שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה" מוכח שחביבות מצוות על משה רבינו. זה אינו, כי הביזה היתה מוכרחת להיות קודם יציאתם ממצרים, ואת עצמות יוסף היו יכולים ליקח בשעת היציאה, ואם כן המצוה דביזה חלה עליהם קודם שחל עליהם חיוב השבועה.

אמנם כל זה היה נכון אם היו יודעים ישראל היכן יוסף קבור, אז היו יכולים להמתין עם לקיחת עצמותיו עד שעת היציאה. אבל כיון שלא היו יודעים היכן הוא קבור, היה להם לחקור אחריו, כמו שעשה משה. אלא ודאי מוכח, עד כמה היו חביבות המצוות על משה רבינו.

ומעתה מיושב מדוע לא הקשה הש"ס מיד, "ומנין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור", כי מנין לנו שלא היה יודע. אבל אחר ההקדמה, "בוא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצוות", והיינו שיש טענה על כלל ישראל על כך שלא נתעסקו [לכה"פ מקצתם] לחקור אחר מקום קבורתו של יוסף, מזה מוכח שלא היו יודעים היכן יוסף קבור. ופריך שפיר, ומנין היה יודע משה רבינו וכו'. וקל להבין ופשוט.

איתא במסכת סוטה (דף יג ע"א), תנו רבנן, בוא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצוות, שנאמר (משלי י, ה) 'חכם לב יקח מצוות' וגו'. ומנין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור. אמרו, סרה בת אשר נשתיירה מאותו הדור, הלך משה אצלה. אמר לה, כלום את יודעת היכן יוסף קבור. אמרה לו, ארון של מתכת עשו לו מצרים וקבעוהו בנילוס הנהר, כדי שיתברכו מימיו. הלך משה ועמד על שפת נילוס, אמר לו, יוסף יוסף, הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם, והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל. אם אתה מראה עצמך מוטב, אם לאו, הרי אנו מנוקין משבועתך, מיד צף ארונו של יוסף.

ויש לדקדק על לשון הש"ס, שלא הקשו "ומנין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור" תיכף על הפסוק 'ויקח משה את עצמות יוסף', אלא אחר ההקדמה, "בוא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצוות".

והנראה לענ"ד, דלכאורה קשה מנא ליה להגמרא דחביבות מצוות על משה רבינו וכו', הרי מה שישראל לא עסקו בעצמות יוסף, היה זה משום שגם על ביזת מצרים היה ציווי מהקב"ה, כדכתיב 'דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו וגו' כלי כסף וכלי זהב'. ואין לומר, שלכל

ברכת מזל טוב

לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח ר' אברהם אליעזר הוס הי"ו ובנו הרה"ח ר' יצחק הי"ו לרגל שמחת נישואי הנכד-הבן החתן דוד שלמה הי"ו החתונה תתקיים בעז"ה בשעטמו"צ ביום ב' בשלח ח' שבט בארמונות פרידמן בבני ברק

הרה"ח ר' ישראל כהן וחתנו הרב ברוך צבי גרינבוים הי"ו לרגל שמחת נישואי הנכד-הבן החתן חיים מאיר הי"ו החתונה תתקיים בעז"ה בשעטמו"צ ביום ג' בשלח ט' שבט באולמי רויאל

יהי רצון שהזיווג יעלה יפה, ויקמו בית נאמן בישראל לתפארת אבות, ויזכו לרוות מהם ומכל יוצי"ח רב תענוג ונחת וקדושה, ויתקיים בהם "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

² א"ה. ואפשר שזהו הרמז במה שכתב רש"י שהי' המן משונה "בריחו וטעמו", כי אמרו חז"ל (ברכות מג, ב) "איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח", כי טעם רוחני וריח הם עבור הנשמה.

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים, להנצחה והודעה על שמחה

נא לשלוח לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.